

(แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

องค์การบริหารส่วนตำบลคูทอง
อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการตลอดจนการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว การวางแผน ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศ ชุมชน สังคม เพื่อให้การบริหาร การบริการประชาชนมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยส่วนรวม

ดังนั้น การวางแผนจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาท้องถิ่น โดยจะเป็นเครื่องมือทางการบริหารและเป็นวิธีที่ดีที่สุด เป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นที่ไปตามนโยบายวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพและสนองตอบต่อปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้อง โดยมีแนวทางที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) กำหนดรายละเอียดแผนงานและโครงการพัฒนาต่างๆ ให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน ซึ่งจะทำให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นที่ไปด้วยความราบรื่น มีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งได้ดำเนินการอยู่ มีส่วนประกอบตามระบบการวางแผน

๑. ลักษณะของแผนพัฒนาท้องถิ่น

แผนพัฒนาห้าปีเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่ง จะมีโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่สุด

นอกจากนั้น แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาท้องถิ่น ในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นที่ไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

แผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ.๒๕๔๘ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ หมายถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี จึงมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวน้ำครอบคลุมระยะเวลาห้าปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

ดังนั้น โครงการที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะในแผนประจำปีแรกของ ห้วงระยะเวลาห้าปีนั้น มีสภาพความพร้อมอย่างน้อย ๒ ประการ คือ

๑. มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/กิจกรรม
 ๒. กิจกรรมที่อยู่ในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลาห้าปี มีความพร้อมในเรื่องรูปแบบและรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควร เพื่อให้สามารถกำหนดรายการในการพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป
- แผนพัฒนาท้องถิ่น มีลักษณะกว้าง ๆ ดังต่อไปนี้
๑. เป็นเอกสารที่แสดงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
 ๒. เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน และมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ดำเนินการ
 ๓. เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลาห้าปี
 ๔. เป็นเอกสารที่จะแสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา กับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๒. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาห้าปี

การจัดทำแผนพัฒนาห้าปี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- ๒.๑ เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยง และสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี
- ๒.๒ เพื่อแสดงแนวทางการพัฒนาในช่วงห้าปีที่มีความสอดคล้อง และสามารถสนองตอบต่อยุทธศาสตร์พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒.๓ เป็นการจัดเตรียมโครงการพัฒนาต่างๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารงบประมาณประจำปี และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

๓. ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมการจัดทำแผน

๑) เสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารอนุมัติ โครงการดังกล่าวจะเป็นการกำหนดทรัพยากรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และกำหนดปฏิทินการทำงานไว้อย่างชัดเจน

๒) แจ้งโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล และประชาคม

ขั้นตอนที่ ๒ การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จะสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาความต้องการของตำบล รวมทั้งสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด/อำเภอ และนโยบายของผู้บริหาร เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดการประชุมร่วมระหว่าง คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมตำบลและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณา โดยในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในครั้งแรก ให้เวทีการประชุมร่วมกันดังกล่าว คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

๓) เมื่อได้แนวทางการพัฒนาแล้ว เวทีการประชุมร่วมพิจารณาว่าจะมีโครงการ/กิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่คัดเลือกมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนา

๔) โครงการ/กิจกรรมที่พิจารณากำหนดอาจมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในขั้นตอนนี้ จะต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

๑. พิจารณาความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างยุทธศาสตร์หรือระหว่างแนวทางการพัฒนา

๒. ให้พิจารณานำโครงการ/กิจกรรม จากแผนชุมชนที่เกินขีดความสามารถในการดำเนินการของชุมชนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์พัฒนามาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

๓. มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม เพื่อที่จะบรรจุลงในแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

๔. เนื่องจากกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการมีความหลากหลาย ดังนั้น ในขั้นของการพิจารณากำหนดกิจกรรม องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- งบประมาณรายรับ รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ภาวการณ์พัฒนาที่สามารถเข้าร่วมดำเนินการ หรือมีภารกิจรับผิดชอบการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ ๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาห้าปี ซึ่งนอกจากจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปแล้ว ยังจะต้องวิเคราะห์ว่ายุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่เลือก ต้องการข้อมูลประเภทใดเป็นพิเศษ ต้องการข้อมูลของช่วงเวลาใด และจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งใด เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนา โครงการ/กิจกรรม ได้อย่างถูกต้อง โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลภายในองค์กรและข้อมูลภายนอก เพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ SWOT (การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค) ได้

๒) การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ๔ กิจกรรมหลัก คือ

๑. การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา
๒. การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา
๓. การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา
๔. การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้าปี

ขั้นตอนที่ ๔ การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา โดยพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงห้าปีโดยนำวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในช่วงห้าปี

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงห้าปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ ในด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยเน้นการศึกษารายละเอียด

ของกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น

- ๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น เค้าโครงประกอบด้วย ดังนี้
 - ส่วนที่ ๑ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - ส่วนที่ ๒ ยุทธศาสตร์องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ส่วนที่ ๓ การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติ
 - ส่วนที่ ๔ การติดตามและประเมินผล
- ๒) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำเวทีประชาคม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมองค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาห้าปีและรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาห้าปีให้สมบูรณ์ และเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
- ๓) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น
- ๔) ผู้บริหารนำร่างแผนพัฒนาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อขอความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

ขั้นตอนที่ ๗ การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น

- ๑) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านการพิจารณา ให้ผู้บริหารเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
- ๒) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล นำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอเสนอขอรับอนุมัติจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 - ๑) เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาอนุมัติแผนพัฒนาท้องถิ่นแล้ว สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะส่งให้ผู้บริหารประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นและนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาระดับอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประกาศให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ โดยทั่วกัน

๔. ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

๔.๑ เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบล ได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินการต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกัน

๔.๒ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงานการใช้ทรัพยากรการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ และให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด